

Česká republika

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Dětský domov, Nechanice, Hrádecká 267

Adresa: Hrádecká 267, 503 15 Nechanice

Identifikátor dětského domova: 600 029 620

Termín konání školní inspekce: 16. – 20. červen 2003

Čj.:	093 280/03-5060
Signatura:	ki1zw503

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Dětský domov, Nechanice, Hrádecká 267 (dále jen dětský domov) je školské zařízení pro výkon ústavní výchovy. Poskytuje výchovnou, hmotnou a sociální péči dětem, které ze závažných důvodů nemohou být vychovávány ve vlastní rodině, nemohou být osvojeny nebo umístěny v jiné formě náhradní rodinné péče.

Dětský domov byl zřízen Královéhradeckým krajem, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové jako příspěvková organizace.

Podle *Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* školské zařízení sdružuje speciální mateřskou školu s kapacitou 12 dětí, dětský domov s kapacitou 56 lůžek a školní jídelnu s kapacitou 80 jídel. Do dětského domova se děti umísťují prostřednictvím Dětského diagnostického ústavu v Hradci Králové.

V době inspekce bylo v dětském domově umístěno 54 dětí ve věku od 4 do 18 let, které byly rozděleny do pěti heterogenních rodinných skupin. Při rozdělování dětí do rodinných skupin jsou respektovány sourozenecké vazby.

Děti předškolního věku navštěvují speciální mateřskou školu, která je součástí školského zařízení. Děti školního věku plní povinnou školní docházku v základní škole resp. ve speciálních třídách této školy ve městě. Starší děti se připravují na budoucí povolání na středních odborných učilištích v Hradci Králové a Novém Bydžově, v odborných učilištích v Hradci Králové, Hořicích a v Dolní Rovni. Dvě děti jsou během školního týdne ubytovány na internátech škol, které navštěvují.

Rodinná skupina	Počet dětí	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Žáci SOU	Žáci SOŠ	Dívky	Sourozenci
1.	9	1	4	3	1	-	5	2 x 4
2.	10	2	1	3	3	1	6	1 x 3, 2 x 2
3.	11	2	4	4	1	-	5	1 x 4, 2 x 2
4.	11	1	4	5	1	-	9	3 x 2
5.	13	-	6	4	3	-	9	1 x 9, 1 x 3
Celkem	54	6	19	19	9	1	34	

Kapacita zařízení	56
Evidenční stav	54
Počet dětí na útěku	0
Internát	0
Diagnostické šetření	3
Počet dětí připravujících se na budoucí povolání po ukončení ústavní výchovy	0
Počet dětí s nařízenou ústavní výchovou	53
Počet dětí umístěných na předběžné opatření	1

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek činnosti dětského domova a speciální mateřské školy
- materiálně-technických podmínek činnosti dětského domova a speciální mateřské školy
- průběhu a výsledků výchovných a dalších činností v dětském domově
- průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce ve speciální mateřské škole

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK ČINNOSTI

Ředitel dětského domova byl jmenován do funkce dne 1. února 2003 na základě výsledků konkurzního řízení, k datu inspekce vykonával funkci pátý měsíc. V dětském domově byl od počátku ledna roku 2000 zařazen ve funkci vedoucího vychovatele a od září roku 2000 ve funkci zástupce ředitele. Odborná praxe ředitele v oblasti školství činí 20 roků, pro vykonávanou funkci je odborně a pedagogicky způsobilý – absolvoval bakalářské studium na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové v oboru výchovná práce ve speciálních zařízeních.

Z celkového počtu 13 vychovatelů (včetně pracovníků vykonávajících uvedenou funkci na nižší úvazek) čtyři nespĺňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tři vychovatelé si v současné době doplňují vzdělání studiem na střední resp. vysoké škole pedagogického zaměření.

Ve třídě speciální mateřské školy pracuje učitelka, která je absolventkou střední pedagogické školy, obor učitelství pro mateřské školy. Pro práci v tomto typu zařízení nemá odbornou a pedagogickou způsobilost (neabsolvovala rozšiřující studium speciální pedagogiky). Ve třídě speciální mateřské školy nezajišťují výchovnou práci dva učitelé, což je v rozporu s příslušným právním předpisem. Učitelka mateřské školy v současné době nenavštěvuje vzdělávací semináře, svoji odbornou úroveň si zvyšuje studiem pedagogické literatury.

Psychoterapeutický výcvik ani sociálně-psychologickou přípravu neabsolvoval žádný z pedagogických pracovníků. Vzdělání v oboru speciální pedagogiky ukončil pouze ředitel dětského domova.

V době inspekce nebyl jmenován zástupce statutárního orgánu ani vedoucí vychovatel. Ředitel dětského domova plánuje obsadit uvedené funkce na počátku dalšího školního roku. Pracovní náplně jednotlivých funkcí jsou jasně stanoveny.

Ke každé rodinné skupině jsou přiděleni dva kmenoví vychovatelé, kteří vykonávají rovněž funkci pomocného vychovatele na zkrácený pracovní úvazek (do 0,5). Další vychovatelé slouží jako tzv. „pendleři“ – podle předem stanoveného rozvrhu služeb vykonávají činnost u různých rodinných skupin (zástupy, nemoci, dovolené, hodiny nad pracovní úvazek kmenových vychovatelů).

Jedno z ustanovení *Vnitřního řádu* v části nazvané Pracovní doba a úvazky zaměstnanců uvádí rozsah přímé výchovné práce ředitele v počtu 5 hodin týdně, podle platného právního předpisu však ředitel plní přímou výchovnou činnost v rozsahu 8 hodin týdně. V kontrolovaném období únor až květen 2003 naplnil ředitel míru přímé výchovné povinnosti pouze v měsíci květnu. V měsíci únoru vykázal ředitel 32 hodin přímé výchovné práce, prokazatelný je však výkon

přímé práce v rozsahu 18 hodin. V měsíci březnu vykázal ředitel pouze 22 hodin, prokazatelný je výkon pouze v rozsahu 20 hodin. V měsíci dubnu vykázal 23 hodin, prokazatelný je výkon v rozsahu 20 hodin.

Na výchovně-vzdělávacím procesu se podílejí tři muži (ředitel a dva vychovatelé), čímž je alespoň částečně vytvořena nabídka identifikačních modelů chování a možnost konfrontace s mužským faktorem v období adolescence dětí.

Zdravotnice (úvazek 1,0) je absolventkou střední zdravotnické školy v oboru dětská sestra. Její pracovní náplň je stanovena v dokumentu *Vnitřní a organizační řád* (dále jen *Organizační řád*) a vychází z potřeb dětského domova.

Sociální pracovnice (úvazek 1,0) neabsolvovala vzdělání v oblasti sociální práce, je absolventkou ekonomické školy. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků absolvovala kurz sociálního managementu, účastnila se vzdělávacích programů Ochrana osobních dat a Náhradní rodinná výchova. Pracovní náplň sociální pracovnice je v souladu s úkoly a stanovenými cíli dětského domova.

Psychologa ani etopeda dětský domov nezaměstnává.

Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada. Schází se čtyřikrát ročně, předmětem jejího jednání jsou kromě organizačních záležitostí diskuse a hodnocení dětí ve vztahu k výchovně-vzdělávacím cílům dětského domova. Určitým nedostatkem je skutečnost, že konstatování negativních projevů či chování dětí nejsou doplněna o vymezení opatření a pedagogických postupů k jejich nápravě. Nedílnou součástí těchto jednání jsou písemné zprávy učitelky mateřské školy, sociální pracovnice a zdravotnice o činnosti za uplynulé období, které jsou dokladem odpovědného přístupu vedení dětského domova ke všem oblastem činnosti školského zařízení.

V dětském domově je ustanoveno metodické sdružení, jehož činnost (frekvenci schůzek a účast pracovníků) vymezuje *Organizační řád*. Byly předloženy zápisy ze dvou schůzek, jejichž téma a obsah připravila vždy jedna z členek pedagogického sboru.

Jedním z prvků sloužících k zajištění oblasti vedení zaměstnanců jsou pravidelné porady všech pracovníků dětského domova, které se konají vždy před jednáním pedagogické rady a jejichž obsahem jsou organizační záležitosti. Zpravidla jednou týdně se konají tzv. provozní porady, kterých se účastní kromě ředitele hospodářka, sociální pracovnice, účetní, vedoucí školní jídelny a zdravotní sestra. Na těchto poradách jsou řešeny aktuální záležitosti. Ze zápisů z jednání pedagogické rady a dalších porad vyplývá, že vedení dětského domova vytváří prostor pro diskusi a akceptuje náměty a připomínky pracovníků.

V době výkonu funkce stávajícího ředitele nebyl přijat do pracovního poměru nový vychovatel, součástí *Vnitřního řádu* je však Pokyn pro uvádění začínajících vychovatelů, který podrobně stanoví postup pro uvádění nových pedagogických pracovníků.

Ředitel má stanoveny plány kontrol a hospitací, které zahrnují všechny oblasti činnosti dětského domova. Z předložených písemných materiálů vyplývá, že aplikovaný vnitřní kontrolní systém školského zařízení je účelný a participativní vzhledem k celé organizační struktuře. Různorodost jeho forem odpovídá potřebám kontrolovaných oblastí. Realizace kontrolní a hospitační činnosti je prokazatelná, četnost je nadstandardní. Vzhledem k délce trvání výkonu funkce ředitele dětského domova nebyly zatím vypracovány závěry z kontrolní a hospitační činnosti.

Organizační struktura dětského domova a zajištění provozu vychází ze dvou předložených dokumentů, a to *Vnitřního řádu* a *Organizačního řádu*. Oba dokumenty jsou souhrnem předpisů, pokynů a směrnic vydaných ředitelem dětského domova, prokazatelný doklad o seznámení pracovníků s jejich obsahem nebyl předložen. V dokumentech jsou stanovena

pravidla chodu organizace, avšak v nepřehledné formě. Kompetence pracovníků jsou stanoveny. Hodnocení obsahu a kvality *Vnitřního řádu* je uvedeno dále.

Informační systém je ve vztahu k dětem, pracovníkům zařízení i veřejnosti funkční, předávání informací uvnitř dětského domova je operativní a nezkrácené. Je využíváno informativních nástěnek, osobního jednání či porad. Veřejnost je informována o činnosti dětského domova prostřednictvím denního tisku a místního periodika. Dětský domov pořádá Den otevřených dveří pro seznámení veřejnosti se zařízením. Rovněž je využíváno vzájemných setkání při aktivitách dětského domova v rámci města.

V průběhu své činnosti spolupracuje dětský domov s řadou dalších institucí a organizací – Speciálně-pedagogické centrum Hradec Králové, Pedagogicko-psychologická poradna Hradec Králové, Dětský diagnostický ústav a Středisko výchovné péče Hradec Králové, zdravotnická zařízení, odbory péče o děti okresních úřadů, Policie ČR a Městská policie, zřizovatel a řada další. Velmi dobrá je dle vyjádření ředitele spolupráce s Univerzitou Hradec Králové – dětský domov je školícím pracovištěm Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

S dětským diagnostickým ústavem dětský domov úzce spolupracuje mimo jiné v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Z podnětu ředitele a ve spolupráci se zřizovatelem bylo ve druhém pololetí tohoto školního roku realizováno setkání ředitelů školských zařízení s pracovníky ministerstva školství a Krajského úřadu Královéhradeckého kraje.

Z rozhovorů s pracovníky dětského domova vyplynulo příznivé interpersonální klima. Pracovníci kladně hodnotili snahu vedení školského zařízení o vytváření příznivých pracovních podmínek a pozitivního komunikativního systému.

Personální podmínky činnosti školského zařízení jsou ve svém souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK ČINNOSTI

Dětský domov realizuje svoji činnost v třípodlažní budově na okraji města, která byla v roce 1972 doplněna o přístavbu. Objekt je majetkem Města Nechanice, školské zařízení využívá objekt a venkovní prostory na základě nájemní smlouvy.

V objektu s přístavbou jsou mimo jiné umístěny dva soukromé byty, dále pět „bytů“ rodinných skupin, školní jídelna a prostory speciální mateřské školy.

Byty rodinných skupin sestávají z kuchyňky, obývacího pokoje, tří až čtyř ložnic, pokoje pro vychovatele a sociálního zázemí. Prostorové podmínky nejsou optimální. Kuchyňky jsou úzké, není v nich prostor pro jídelní stůl, mají charakter čajových kuchyňek. Pro potřeby výchovně-vzdělávacího procesu (příprava stravy pod dohledem vychovatelky) nejsou dostatečné.

Plocha pokojů a počet hygienických zařízení na počet ubytovaných dětí nesplňují požadavky stanovené právním předpisem. Krajská hygienická stanice Královéhradeckého kraje udělila v této věci výjimku s platností do 1. 7. 2004.

S nedostatečným prostorem na počet ubytovaných dětí přímo souvisí rovněž neuspokojivé materiální vybavení ložnic, ve kterých jsou ubytovány dvě až čtyři děti. V některých ložnicích jsou umístěna patrová lůžka. Téměř ve všech ložnicích jsou rovněž lůžka rozkládací. Manipulace s nimi je obtížná pro dospělého člověka, o mnoho více pro dítě. Touto skutečností jsou rovněž nepříznivě ovlivněny možnosti soukromí dětí, neboť prakticky téměř třetina z nich nemá vlastní lůžko, které by mohlo použít v době osobního volna pro relaxační činnosti. Navíc

při rozložení lůžek ve večerních hodinách vzniká ve většině ložnic velmi omezený prostor pro pohyb dětí.

Samostatný prostor pro uložení lůžkovin není zajištěn, často jsou společně uloženy lůžkoviny dvou až tří lůžek. Závazný pokyn okresního hygienika uložil odstranění této závady ke dni 1. 9. 1998, do současné doby nedošlo k nápravě. Noční stolky nemají děti k dispozici, osobní věci si mohou ukládat do přihrádek sestavy sektorového nábytku. Lůžka nejsou opatřena místním osvětlením. Pracovní stůl je v ložnicích zpravidla jeden, pouze výjimečně je osvětlení zajištěno stolní či bodovou lampou. V intenzitě osvětlení došlo na základě závazného pokynu okresního hygienika k určitému zlepšení, v ložnicích však nadále převládá osvětlení středovým svítidlem.

Vybavení bytů pomůckami, sportovním vybavením a dalšími potřebami pro zajištění výchovně-vzdělávací činnosti je nadstandardní. Byty jsou vybaveny základními domácími spotřebiči, děti mají v několika pokojích k dispozici počítače, audiovizuální techniku apod. Naučná a beletristická literatura, hudební nástroje a potřeby pro volný čas jsou rovněž zabezpečeny v dostatečné míře. Dětský domov zajišťuje rovněž dostatek drobného materiálu pro estetické a pracovní činnosti.

Vnitřní prostory jsou vybaveny nábytkem různého typu, který je v závislosti na finančních možnostech dětského domova postupně obnovován.

Místnost (klubovna), ve které se děti scházejí po vyučování před odchodem do svých bytů, má společné sociální zařízení se zdravotní izolací. Zdravotní izolace, ve které jsou nemocné děti v péči zdravotní sestry, je umístěna mimo byty. V mimopracovní době zdravotní sestry se děti stěhují na lůžka v bytech, což při přeplněnosti a překročené kapacitě ložnic nelze hodnotit jako optimální praxi vzhledem ke zdravotnímu a hygienickému hledisku, rovněž tak z pohledu zajištění soukromí dítěte, pokud „jeho“ lůžko je právě jedním z lůžek rozkládacích.

K rekreačním, zájmovým a relaxačním činnostem je využíván pozemek v blízkosti dětského domova s vzrostlými ovocnými a okrasnými stromy. Jsou na něm umístěny průlezky a další venkovní tělovýchovná zařízení, víceúčelové hřiště a ohniště. Pískoviště je v současné době v rekonstrukci. Nově byl zbudován zastřešený bazén s potřebným zázemím. Pozemek pro pracovní činnosti pěstebního charakteru není k dispozici.

Navštívené prostory dětského domova byly vkusně a esteticky upraveny, na výzdobě se podílejí rovněž děti. V místnostech bylo čisto a vyvětráno.

Provoz speciální mateřské školy probíhá v upravených prostorách bývalého bytu. Prostorové zázemí vyhovuje podmínkám provozu a stanoveným pedagogickým cílům. Děti mají k dispozici hernu a třídu, která slouží zároveň jako ložnice, dále sociální zařízení a šatnu. Sociální zařízení koresponduje s počtem dětí zapsaných v mateřské škole. Vybavení nábytkem je funkční. Nábytek je uspořádán tak, aby poskytoval dětem podnětné prostředí pro hru. Rozdílné velikosti stolů a židliček neodpovídají antropometrickým požadavkům dětí. Ve třídě je bohatě zařízena dětská knihovna. Vybavení hračkami a pomůckami souhlasí s počtem dětí a jejich věkem, průběžně je doplňováno podle finančních možností provozovatele školy. Pomůcky a hračky jsou dětem volně přístupné. Určité rezervy jsou v přístupnosti k výtvarnému materiálu. Škola disponuje dostatečným množstvím materiálu pro pracovní a výtvarné činnosti. Vybavení audiovizuální technikou odpovídá potřebám dětí. V průběhu inspekce byly pomůcky využívány promyšleně (radiomagnetofon, výtvarný materiál, knihy ap.). Učitelská knihovna obsahuje řadu současných moderních publikací.

Všechny prostory mateřské školy jsou udržované v naprosté čistotě a pořádku. Výzdobu tvoří především výrobky dětí, které aktuálně vypovídají o probíhajících činnostech v mateřské škole.

Reálné využívání materiálních zdrojů je sledováno, výrazné využití v oblasti zpětné analýzy nebylo zaznamenáno vzhledem k délce působení ředitele ve funkci.

Materiálně-technické podmínky jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNÝCH A DALŠÍCH ČINNOSTÍ V DĚTSKÉM DOMOVĚ

Realizace funkcí, částečného a plného přímého zaopatření (péče a služeb) poskytovaných dětským domovem

Název zařízení je v souladu se zařazením do sítě škol.

Na základě namátkové kontroly lze konstatovat, že dětem není v plné míře poskytováno přímé plné zaopatření. Byly shledány určité nedostatky, především v oblasti učebních potřeb a pomůcek. Dětem je na počátku školního roku poskytnuto vybavení školními potřebami (psací potřeby apod.), v průběhu školního roku pouze doplňováno opotřebované. Ztracené či rozbité školní potřeby si děti kupují z kapesného. Tento postup nemá oporu v právních předpisech.

Děti si rovněž z vlastního kapesného hradí v některých případech holičské (kadeřnické) služby. Ostatní péče a služby jsou dle namátkového zjištění dětem poskytovány (stravování, ubytování, úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání, kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení, úhrada nákladů na dopravu do sídla školy).

Z rozhodnutí ředitele jsou dětem rovněž hrazeny potřeby pro využití volného času a rekreaci, náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost a částečně rovněž náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu.

Denní režim respektuje psychohygienické požadavky, je vytvářen časový prostor pro relaxační a rekreační aktivity. Dětem je poskytován dostatečný prostor pro vlastní činnosti a osobní volno, a to ve vztahu k individuálním schopnostem jednotlivých dětí. Délka nočního klidu odpovídá věkovým kategoriím umístěných dětí.

Ke každé rodinné skupině jsou určeni dva kmenoví vychovatelé, kteří slouží výhradně u příslušné skupiny (kromě zastupování). Tím jsou vytvářeny předpoklady pro kontinuální výchovné působení, pro večerní socializační činnosti a pro stabilizaci sociálního klimatu.

Při orientačních vhladech do výchovné činnosti vychovatelů nebyly zaznamenány nedostatky v pedagogické práci. Vychovatelé přistupovali k dětem citlivým způsobem, respektovali jejich osobní, rodinnou, sociální a zdravotní anamnézu. Zachovávali důsledný individuální přístup.

Nedílnou součástí výchovné práce byla průběžná kontrola a hodnocení, rovněž tak pozitivní motivace a stimulace. Užívané metody a formy práce byly adekvátní činnosti a tématu, byly přiměřené věku a postižení.

Hodnotící postoje dětí, jejich rutinní dovednosti a znalosti všeobecného charakteru, které byly sledovány v průběhu inspekční činnosti, byly shledány jako odpovídající věkovému a sociálnímu složení dětí.

Eufunkční podmínky výchovného procesu, které jsou předpokladem pro kvalitní pedagogickou práci, byly zjištěny ve všech rodinných skupinách (příznivé psychosociální klima, důvěrná, klidná a vyrovnaná atmosféra v rodinných skupinách, fungující zpětná vazba, pozitivní hodnocení a podobně).

Při rozhovorech s dětmi byly zaznamenány mimo jiné jejich dobré komunikační schopnosti, které odpovídaly věku a stupni postižení. Z neformálních besed vyplynula přirozená loajlnost

děti vůči zařízení a saturování jejich přirozených potřeb ze strany pracovníků dětského domova.

Osobnost dětí je rozvíjena prostřednictvím důsledného výchovného působení vychovatelů v návaznosti na aplikovaný výchovně-vzdělávací systém. Pedagogickým procesem prolínalo pěstování vztahu k osobnímu vlastnictví, respektování soukromí druhého a uvědomování si vlastní identity. V rámci výchovy k realitě jsou zařazovány takové činnosti, které učí děti soběstačnosti a sebeobsluže.

K přirozené integraci dětí mezi vrstevníky slouží organizování dalších aktivit, k jejichž zabezpečení využívá vedení dětského domova široké nabídky ve městě a v jeho okolí. Pedagogové usilují o efektivní trávení volného času dětí. Podporují jejich individuální zájmy a nadání a vytvářejí jim všestranné podmínky pro jejich aktivity.

Volný čas tráví děti při zájmové činnosti mimo zařízení a formou řízeného osobního volna. K dispozici je dostatek her, hudebních nástrojů, sportovního vybavení, knih. Používání materiálních pomůcek a technických prostředků je přiměřené, efektivní a cílené.

Stimulační úroveň systému vychází z hodnotícího systému dětského domova a z podílu užívaných autoregulačních prvků.

Odborná péče psychologická a speciálně-pedagogická (nejvíce psychopedická a etopedická) je zajišťována odbornými pracovišti (speciálně pedagogické centrum, pedagogicko-psychologická poradna a Dětský diagnostický ústav a Středisko výchovné péče Hradec Králové).

Ředitel dětského domova má vytvořen systém kontrolní a hospitační činnosti ve vztahu k plnění výchovně-vzdělávacího programu. Záznamy jsou vedeny a vzhledem k velikosti zařízení se jeví jako optimální. Pedagogičtí pracovníci jsou dle záznamů upozorňováni na nedostatky v práci. Z dostupných záznamů (záznamy z kontrolní činnosti ředitele, zápisy z porad vychovatelů, záznamy denní služby apod.) vyplývá, že vedení dětského domova průběžně vede pracovníky k naplňování výchovných cílů.

V průběhu inspekce byla zjišťována průkaznost vedení povinné dokumentace. Byly zjištěny následující skutečnosti:

Vnitřní řád

Vnitřní řád byl předložen jako soustava dokumentů a aktuálních vnitřních předpisů, které v řadě případů přímo nesouvisí s výchovně-vzdělávací činností (vnitřní platový předpis, pracovní doba a úvazky, spisový a skartační řád, směrnice o oběhu účetních dokladů, odpisový plán apod.) a které svým charakterem přísluší k součástem organizačního řádu dětského domova. Vnitřní řád je tak dokumentem mnohoobsažným a nepřehledným, v němž se střídají organizační pravidla a pravidla pro zabezpečení výchovně-vzdělávacího procesu.

Vnitřní řád nebyl před vydáním schválen ředitelem příslušného diagnostického ústavu.

Ve vnitřním řádu nejsou uvedeny organizační podrobnosti pro uplatňování opatření ve výchově a rozsah omezení nebo zákazu trávení volného času mimo zařízení ve smyslu opatření ve výchově. Dále v něm nejsou uvedena výchovná hlediska pro poskytování osobních darů a hlediska pro poskytnutí věcné pomoci dítěti, které po dosažení zletilosti odchází ze zařízení. Rovněž nejsou uvedena pravidla pro hodnocení a odměňování dětí a pravidla dětské spolusprávy.

Další ustanovení stanovená právním předpisem dokument obsahuje.

Vnitřní řád v části věnované právům a povinnostem dětí stanoví mimo jiné hradit úmyslnou škodu na majetku z kapesného, což právní předpis neumožňuje a dále povinnost ukládat si všechny finanční částky u vychovatele v pokladně. Toto ustanovení je v rozporu s právním předpisem, neboť žádný právní předpis nedává vychovateli právo hotovost dítěte převzít.

Roční plán výchovně-vzdělávací činnosti

Uvedený dokument nebyl zpracován.

Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti

Jsou vedeny, vycházejí z měsíčního programu výchovně-vzdělávací činnosti zpracovaném podle jednotlivých oblastí výchovy (rozumová, mravní a rodinná, estetická, pracovní a pohybová).

Jednací protokol

Je veden jako Kniha odeslané pošty a Kniha došlé pošty.

Osobní dokumentace dětí

Z namátkové kontroly osobní dokumentace dětí provedené formou náhodného výběru vyplynulo, že obsahuje právní podklady pro umístění, doklady o umístění dítěte do zařízení příslušným diagnostickým ústavem a záznamy o stavu dětí vedené odbornými pracovníky. Programy rozvoje osobnosti dětí jsou vedeny od září 2002, jejich vyhodnocení bude provedeno ke konci školního roku. Součástí osobní dokumentace dětí jsou rovněž písemné žádosti osob odpovědných za výchovu o povolení pobytu ve smyslu § 23 odst. 1 písm. a) a b) včetně nutného písemného souhlasu orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Opatření ve výchově ve smyslu právního předpisu jsou ukládána pouze výjimečně, jsou zapisována do osobního listu dítěte. Výjimku tvoří opatření ve výchově udělená podle § 21 odst. 1 písm. b) – snížení kapesného a podle odst. 2 písm. c) – zvýšení kapesného.

Kniha denní evidence zařízení

Je vedena jako *Protokol o službě* jednotlivých rodinných skupin, je prokazatelným dokladem o průběhu výchovně-vzdělávací činnosti.

Kniha úředních návštěv

Knihy jsou ve stávajícím školním roce vedeny celkem dvě, a to jako Kniha úředních návštěv a Kniha návštěv sociálních pracovníků.

Kniha ostatních návštěv

Jsou vedeny knihy pro jednotlivé rodinné skupiny, je do nich rovněž zaznamenávána došlá korespondence dětí a telefonické kontakty.

V dokumentaci dětského domova se objevují termíny, které nemají oporu v odborné ani legislativní terminologii (chovanci, svěřenci, klienti). Vedená dokumentace průkazným způsobem zachycuje průběh výchovně-vzdělávací činnosti.

Dodržování práv a povinností dětí

Dětem není v plné míře poskytováno plné přímé zaopatření (viz výše). Děti mají právo rovněž na kapesné a osobní dary. Při hodnocení poskytování osobních darů 4. rodinné skupiny bylo z předloženého *Přehledu poskytnutých darů za rok 2002* zjištěno, že jako osobní dary bylo dětem při obvyklých příležitostech (narozeniny, jmeniny) dáváno ošacení a další předměty, které svým charakterem spadají spíše do oblasti plného přímého zaopatření či neodpovídají věku dítěte. Dary jsou v některých případech poskytovány v termínech odlišných od data jmenin či narozenin.

Například dívka ročník 1999 (v roce 2002 měla 3 roky) dostala ke jmeninám pyžamo, k vánocům dětskou drogerii - mimo jiné balzám na rty a houbu. Dívka ročník 1995 (7 roků), která má jmeniny v září, dostala k této příležitosti v *listopadu* pyžamo, k vánocům dětskou drogerii – mimo jiné houbu, pilník na nehty, balzám na rty, FA deo. Dívka ročník 1992 (10 roků), která má narozeniny v prosinci (jmeniny nezjištěny), dostala dle výše uvedeného

přehledu v listopadu ke jmeninám a narozeninám kalhoty, k vánocům opět drogistické zboží jako výše uvedené dívky, přičemž věkový rozdíl mezi dívkami je 7 roků.

Chlapec ročník 1993 (9 roků), který má narozeniny v červnu a jmeniny 17. prosince, dostal v listopadu ke jmeninám a narozeninám kalhoty. Dívka ročník 1992 (10 roků) dostala ke jmeninám foto z plavání, k narozeninám, které má v září, dostala v listopadu ponožky a svetr. Dívka ročník 1991 (11 roků), která má narozeniny v říjnu, dostala k této příležitosti v listopadu kalhoty. Dívka, jejíž jmeniny připadají na červenec, obdržela k této příležitosti v říjnu drogistické zboží.

Chlapec ročník 1988, který slaví narozeniny i jmeniny v srpnu, si koupil 21. a 22. září k těmto příležitostem drogistické zboží a pamlsky, dle výše uvedeného přehledu mu toto zboží bylo předáno 21. 10.

Dívka ročník 1991 (11 roků), která má narozeniny v červnu, dostala k této příležitosti v listopadu kalhoty, ke jmeninám pyžamo, k vánocům dětskou drogerii. Dívka ročník 1993 (9 roků) dostala k jmeninám kalhoty a k narozeninám pyžamo.

Bylo zjištěno, že v uvedené rodinné skupině zpravidla děti obdrží finanční částku a samy si něco kupují (odevzdají paragon), či je pořízeno ošacení (kalhoty, pyžama) a následně je dětem předáno jako dárky k narozeninám či jmeninám. Z výchovného hlediska se nejvíce realizovaný postup jako vhodný (seznámení dětí s rituály, tradicemi, oslavami), ztrácí se důraz na prožitek obdarování. Pedagogové nevycházejí z přání jednotlivých dětí, neboť ve sledované rodinné skupině bylo dle přehledu v období od září do prosince 2002 zakoupeno pouze drogistické zboží, ošacení, boby (k vánocům), jednou fotografie z plavání a jednou pamlsky. Položek (zaznamenaných příležitostí k obdarování) bylo v uvedeném období 27.

Kromě výše uvedených skutečností je dětem umožněno rozvíjení tělesných, duševních a citových schopností a sociálních dovedností. Dětský domov vytváří podmínky pro dosažení vzdělání a pro přípravu na povolání v souladu se schopnostmi, nadáním a potřebami dětí. V průběhu inspekční činnosti nebylo zjištěno nerespektování důstojnosti svěřených dětí ze strany pracovníků zařízení.

Vytváření podmínek pro dosažení vzdělání a pro přípravu na povolání je zajištěno. Děti jsou seznamovány se svými právy a povinnostmi, mají možnost obracet se se žádostmi, stížnostmi a návrhy na ředitele dětského domova i na pedagogické pracovníky. Děti mají rovněž možnost vyjádřit svůj názor na opatření, která se jich týkají. Není jim upíráno právo požádat o osobní rozhovor (a rovněž jej uskutečnit) s pracovníkem České školní inspekce, s pověřeným zaměstnancem sociálně-právní ochrany dětí apod.

Děti jsou hodnoceny a odměňovány, ke svému hodnocení se mohou vyjadřovat. Jsou jim sdělovány informace o stavu jejich úspor či pohledávek. Dětský domov klade velký důraz na spolupráci se zákonnými zástupci dětí, vzájemné kontakty dětí a osob zodpovědných za výchovu jsou podporovány. Součástí výchovných činností jsou mimo jiné i volné vycházky.

Pracovníci dětského domova seznamují děti s jejich povinnostmi a v souladu s deklarovaným výchovně-vzdělávacím programem dbají na jejich dodržování.

Uplatňování práv a povinností ředitele dětského domova

Ředitel dětského domova využívá práv stanovených právním předpisem k zajištění výchovy dětí (povolení pobytu dětí u osob odpovědných za výchovu, dovolení dítěti po ukončení povinné školní docházky přechodné ubytování mimo zařízení v souvislosti s jeho studiem, zastupování dětí v běžných záležitostech, rozhodování o úhradě nákladů na dopravu k osobám odpovědným za výchovu).

Ředitel dětského domova podává informace o dítěti osobám odpovědným za výchovu a orgánům sociálně-právní ochrany dětí. Předem projednává opatření zásadní důležitosti s osobami odpovědnými za výchovu dítěte, nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Vypracoval vnitřní řád, avšak nenechal jej předem schválit ředitelem příslušného diagnostického ústavu.

Opatření ve výchově

Opatření ve výchově ve smyslu právního předpisu jsou dětem udělována pouze výjimečně.

V jednom případě bylo zjištěno, že dítěti bylo omezeno trávení volného času mimo zařízení, aniž by vnitřní řád stanovil rozsah tohoto omezení. Jednomu z dětí byla v měsících dubnu a květnu 2003 snížena částka vyplaceného kapesného za „zhoršení prospěchu ve škole“. Opatření ve výchově však může být uděleno pouze za porušení vnitřního řádu. Zhoršení prospěchu není neplněním povinností stanovených vnitřním řádem dětského domova.

Do osobního spisu dítěte nejsou zapisována opatření ve výchově udělená podle § 21 odst. 1 písm. b) – snížení kapesného a podle odst. 2 písm. c) – zvýšení kapesného.

Výsledky zjišťované školským zařízením

Pracovníci dětského domova kladou velký důraz na motivaci dětí k dobrým školním výsledkům a vytvářejí podmínky k získání uceleného vzdělání s ohledem na jejich schopnosti. Výsledky socializace (resocializace) se jeví jako příznivé. Jak vyplynulo z rozhovorů s dětmi, mají vybudovanou přijatelnou hierarchii hodnot.

Hostilní projevy dětí vůči personálu zařízení se v průběhu výchovně-vzdělávacího procesu objevují pouze výjimečně. Z dostupných materiálů (zápisy z porad, zápisy z denních činností apod.) a z rozhovorů s dětmi a pracovníky vyplynulo, že vychovatelé věnují dostatečnou pozornost prevenci, objevování i následnému odstraňování negativních jevů. Aplikovaný výchovně-vzdělávací systém je otevřený, vyznačuje se prvky důvěry a tolerance. Výrazným faktorem je individuální vedení dětí k sebereflexi a ke schopnosti trávit volný čas efektivním způsobem.

Katamnestické sledování je prováděno neformálním způsobem, pracovníci dětského domova prokazatelně udržují kontakty s bývalými dětmi. Pedagogové při kontaktu s nimi zaznamenávají obsah sdělení, které slouží jako zpětná vazba pro pracovníky dětského domova.

Systém hodnocení dosahovaných výsledků je vypracován v souladu s novými legislativními normami. Převažuje průběžné a individuální hodnocení dětí. Součástí sebehodnotících procesů jsou pravidelná týdenní „shromáždění“, na kterých se děti vyjadřují ke všem oblastem, které se jich týkají a jsou rovněž respektovanou a funkční formou spoluprávy dětí.

Průběh a výsledky výchovných a dalších činností jsou hodnoceny jako velmi dobré.

SOUČÁSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Speciální mateřská škola

Speciální mateřská škola je součástí Dětského domova v Nechanicích, je tvořena jednou třídou, kterou v současné době navštěvuje 7 dětí předškolního věku. Provoz třídy speciální mateřské školy bude ukončen k 30. červnu 2003. Provoz se uskutečňuje od 7:15 hodin do 14:00 hodin.

Mateřská škola si vypracovala vlastní vzdělávací program na základě Rámcového programu pro předškolní vzdělávání č.j. 14 132/ 01-22. Školní vzdělávací program vychází z podmínek školy a je koncipován tak, aby poskytoval kvalitní předškolní vzdělávání.

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

Realizace výchovně-vzdělávacího programu mateřské školy je v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Povinná dokumentace je vedena průkazným způsobem.

Systém kontroly naplňování výchovně- vzdělávacích cílů je funkční.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

Plánování vzdělávací činnosti je prováděno formou třídního vzdělávacího programu, ve kterém učitelka vybírá ke zvolenému tématu vhodné činnosti. Organizace činností, zvolené metody a formy práce vedou děti k aktivnímu učení a citovému prožívání, odpovídají současným trendům v předškolní výchově.

Učitelka přichystala dětem podnětné prostředí pro spontánní i řízené činnosti a pro pohybové aktivity. Pro děti byla připravena rozmanitá nabídková činnost (hry námětové, konstruktivní, výtvarné a pracovní činnosti), které podporovaly rozvoj myšlení, fantazie a tvořivost dětí. Všechny nabídky byly v souladu s probíhajícím tematickým blokem. Ve všech případech byla respektována potřeba volné hry, pohybu i relaxace. Řízené činnosti byly vhodně uplatňovány jak individuální formou v průběhu her, tak s celou skupinou.

Řízené aktivity obsahově zaměřené na oblast jazykovou, rozumovou a poznávací byly organizovány frontální metodou. Učitelka využívala metody názornosti a vedení rozhovoru k danému tématu. Děti se uplatňovaly spíše pasivním způsobem, pro vlastní seberealizaci dětí byl vytvářen menší prostor.

Proces předškolního vzdělávání je založen na motivaci. Téměř při všech činnostech byla dominantní, podnětná, aktivizovala děti ke smyslovému vnímání a vedla je k plnému citovému prožívání. V průběhu výchovně-vzdělávací činnosti v rámci prostorových podmínek učitelka umožňovala dětem dostatek pohybu, pravidelně zařazovala tělovýchovné chvilky, dbala na procvičování jemné i hrubé motoriky. Důsledně rozvíjela a upevňovala sebeobslužné dovednosti. Sebedůvěru dětí učitelka posilovala pochvalou a povzbuzením. Výrazný byl individuální přístup vzhledem k věkovým a individuálním zvláštnostem dětí při osvojování dovedností a poznatků. Zřetelná byla snaha učitelky o pěstování a upevňování kamarádských vztahů a vzájemné pomoci.

Ve všech případech učitelka dbala na souvislý, srozumitelný řečový projev dětí. Cílená podpora řečové aktivity dětí přispívala ke zkvalitňování komunikace mezi sebou, a tím i pozitivně ovlivňovala jejich sociální vztahy.

Vzdělávací činnost mateřské školy je ve sledovaných oblastech celkově hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad rozhodnutí o zařazení do sítě škol se zřizovací listinou

Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, je v souladu se zřizovací listinou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina čj. 580/22-HK/2001 s účinností od 1. dubna 2001
2. Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 26 588/2001-21 ze dne 16. 10. 2001
3. Jmenovací dekret ředitele dětského domova čj. SM/176-1/2003 ze dne 1. února 2003 s účinností od 1. února 2003
4. Vnitřní a organizační řád ze dne 1. 2. 2003, bez čj.
5. Vnitřní řád ze dne 1. 2. 2003, bez čj.
6. Protokoly o službě jednotlivých rodinných skupin vedené ve školním roce 2002/2003
7. Výchovné plány jednotlivých rodinných skupin (týdenní a měsíční) vedené ve školním roce 2002/2003
8. Kniha odeslané pošty vedená ve školním roce 2002/2003
9. Kniha došlé pošty vedená ve školním roce 2002/2003
10. Přehled poskytnutých darů za rok 2002 vedený v 4. rodinné skupině
11. Evidence kapesného vedená ve školním roce 2002/2003
12. Knihy návštěv vedené v jednotlivých rodinných skupinách ve školním roce 2002/2003
13. Kniha úředních návštěv vedená ve školním roce 2002/2003
14. Kniha návštěv sociálních pracovníků vedená ve školním roce 2002/2003
15. Výroční zpráva o činnosti, o hospodaření za rok 2002 ze dne 26. 2. 2003, bez čj.
16. Záznamy z provozních porad od 3. 2. 2003 do 16. 6. 2003
17. Záznamy z porad pracovníků dětského domova ve školním roce 2002/2003
18. Záznamy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2002/2003
19. Zápisy ze schůzek metodického sdružení ze dne 3. 4. 2003 a ze dne 29. 5. 2003
20. Plán kontrol /hospitací/ pedagogických pracovníků ve školním roce 2002/2003 ze dne 26. 8. 2002
21. Plán kontrol pedagogických pracovníků ve školním roce 2002/2003 ze dne 27. 8. 2002
22. Plán kontrol na hospodářském úseku DD Nechanice ze dne 1. 2. 2003
23. Záznamy z kontrolní činnosti ředitele dětského domova ve školním roce 2002/2003
24. Doklady o nejvyšším dosažení vzdělání pedagogických pracovníků
25. Měsíční výkaz pracovníků dětského domova Nechanice – ředitele dětského domova – za období únor – květen 2003
26. Měsíční přehled přímé výchovné činnosti ředitele dětského domova za měsíce únor – květen 2003
27. Protokol vystavený Okresní hygienickou stanicí dne 17. 8. 2001, bez čj.
28. Rozhodnutí okresního hygienika Okresního úřadu v Hradci Králové zn. 231.2/98/276 ze dne 25. 3. 1998

29. Rozhodnutí o povolení výjimky vystavené Krajskou hygienickou stanicí Královéhradeckého kraje zn. 84/03/HDM-HK ze dne 20. května 2003
30. Školní řád spec. MŠ při DD Nechanice ze dne 1. 2. 2003
31. Evidence docházky učitelky spec. MŠ za školní rok 2002/2003
32. Legislativní upravení a platné vyhlášky pro Speciální mateřskou školu při DD Nechanice ze dne 12. 3. 2003
33. Školní vzdělávací program na měsíc červen 2003
34. Dokumentace třídy speciální mateřské školy pro školní rok 2002/2003: přehledy docházky dětí, Přehled výchovné práce, Třídní vzdělávací program, záznamy o dětech, rozhodnutí o zařazení dětí do Spec. mateřské školy při DD v Nechanicích
35. Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem dětského domova
36. Inspekční zpráva čj. 095 80/98-5060 ze dne 4. 3. 1998

ZÁVĚR

Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nesplňuje pět pedagogů, tato skutečnost však kvalitu výchovných činností přímo neovlivňuje. Vychovatelé působí na děti vlastním příkladem, vystupují s pedagogickým taktem, jsou pohotoví, iniciativní a tvořiví. Organizační uspořádání je funkční a postihuje celou strukturu dětského domova. Povinná dokumentace je vedena průkazným způsobem, byly však zjištěny určité formální nedostatky.

Materiálně-technické podmínky umožňují plnit stanovené výchovně-vzdělávací cíle. Prostředí je estetické, působí příznivým dojmem. Zjištěným negativem je neuspokojivé prostorové i materiální vybavení dětských ložnic.

Stanovený výchovně-vzdělávací program koresponduje s typem zařízení. Dílčí plánování činnosti vychází z výchovně-vzdělávacího programu a rozvíjí jej. Vychovatelé sledují při své činnosti výchovné cíle. Používané metody jsou dostatečně pestré, průběžně jsou naplňovány jednotlivé aspekty výchovně-vzdělávacího programu. Činnost pedagogů probíhá plánovitě a systematicky. Z předložených záznamů je zřejmá odbornost a promyšlenost kontrolní práce ředitele.

Pedagogové vytvářejí pro děti bezpečné prostředí, důraz je kladen na preventivní činnosti. Stimulační úroveň, jejímž základem je funkční hodnotící systém a pozitivní přístup, je vysoká. Školské zařízení zajišťuje širokou individuální nabídku vzdělávacích a zájmových aktivit formou kroužků a dalších činností v dětském domově i mimo něj.

Osobnost dětí je rozvíjena. Přípravě na vyučování a motivaci k ucelenému vzdělání je věnována náležitá pozornost. Prvky rodinné výchovy jsou uplatňovány v rozsahu, který umožňuje stávající systém výchovně-vzdělávací činnosti.

Některá uplatněná opatření ve výchově jsou v rozporu s příslušnou právní normou. Dětem není v plné míře poskytováno plné přímé zaopatření.

Zvolený program, organizace činností, metody a formy práce ve speciální mateřské škole přispívají k naplňování obecných cílů v předškolní výchově. Spontánní a řízené činnosti jsou motivující a podnětné, příznivě podporují sociální vztahy.

Některé zjištěné negativní skutečnosti souvisejí s řídicí funkcí předcházející ředitelky dětského domova (např. dary dětem k obvyklým příležitostem).

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Olga Talášková	Olga Talášková v. r.
Člen týmu	Mgr. Radomíra Bartošová	Radomíra Bartošová v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Stanislava Krčková
Marie Vančáková

V Náchodě dne 9. července 2003

Datum a podpis ředitele školského zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. července 2003

Razítko

Ředitel školského zařízení	Podpis
Bc. Luboš Holeček	Luboš Holeček v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
--------	------------------------

Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	30. července 2003	093 347/03-5060

Připomínky ředitele školského zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.